

Visie kleuteronderwijs Albert Schweitzerschool

Kleuters leren spelenderwijs, dat is een belangrijk uitgangspunt in de vormgeving van ons kleuteronderwijs.

Wij geloven dat jonge kinderen spelend de wereld in groeien. Daarom sluiten wij ons onderwijsaanbod aan bij de leefwereld van het kind, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau, onderwijsbehoeften en talenten. Tegelijkertijd creëren we ruimte voor creativiteit, waarin kinderen nieuwe dingen kunnen ontdekken, bedenken en creëren. Het kleuterbrein is actief tijdens het spel, en wij vinden het belangrijk dat kinderen spelenderwijs leren, samen met anderen in een rijke leer- en speelomgeving. Leren doen wij niet alleen binnen de schoolmuren; we halen de buitenwereld naar binnen en trekken er regelmatig op uit om het leerproces te verrijken. Te denken aan buitenspelen op het plein (met of zonder kleutermateriaal), spelen in het parkje, een seizoenswandeling maken of uitstapjes met de klas. De kinderen krijgen de ruimte om spelenderwijs hun omgeving te verkennen en zo te leren.

Wij werken met gecombineerde groepen omdat we vinden dat de kinderen door het niveau-en leeftijdsverschil als vanzelf van elkaar leren. De kinderen worden gestimuleerd in hun groei naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Ook leren ze dat het vanzelfsprekend is dat je elkaar helpt. Het is voor het welbevinden van de kinderen prettig om eerst een poosje jongste en later oudste leerling te zijn in de groep.

Wij zorgen ervoor dat de kinderen elke dag met plezier naar school gaan waar een rijke en uitdagende leeromgeving ze uitnodigt om te spelen, te onderzoeken, te ondervinden en te ervaren.

Thematisch werken

Aan het begin van het schooljaar ligt er een themapanning die de kleuterleerkrachten samen hebben opgesteld. Dit is een planning die we volgen en uitwerken, maar ook kunnen aanpassen als de situatie daarom vraagt.

De kinderen werken in thema's die aansluiten bij hun belevingswereld, bijvoorbeeld een seizoen of feest. Dit thema is de leidraad voor creatieve opdrachten, taalverwerving, muziek, spel, beweging en voorbereidend rekenen.

De kinderen werken aan allerlei reken- en taalopdrachten, passend bij hun leeftijd en niveau. De kinderen krijgen een onderwijsaanbod dat zo goed mogelijk past bij hun ontwikkelingsniveau.

Het uitgangspunt bij het voorbereiden van de thema's zijn de kerndoelen die zijn uitgewerkt door de SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling). Deze doelen zijn geordend in 9 blokken. Ieder blok staat voor een periode van het schooljaar. De blokken worden afgewerkt in chronologische volgorde. In ieder blok worden de doelen van groep 1 en 2 los van elkaar beschreven per ontwikkelingsgebied. Al deze doelen worden gekoppeld aan de activiteiten en lessen die wij aanbieden.

Werken met kleuters

We werken in de groepen aan de hand van een werk(plan)bord. Het werk(plan)bord is een hulpmiddel bij het aanbrengen van structuur en het plannen van activiteiten in onze kleuterklassen. Tijdens de werkles worden diverse themagebonden werkjes aangeboden, waarbij gewerkt wordt aan diverse ontwikkelingsgebieden. Ook worden de hoeken, het ontwikkelingsmateriaal en het constructiemateriaal meegenomen als onderdeel van de werkles.

Op het werk(plan)bord worden de themawerkjes per schoolweek opgehangen. Zo is het voor de kinderen visueel zichtbaar welke werkjes worden aangeboden. De kinderen hangen hun eigen naamkaartje dagelijks bij een

werkje naar keuze. Het werk(plan)bord heeft een zelfcontrolerende functie d.m.v. gekleurde magneten.

Leerlingvolgsysteem

De leerkrachten gebruiken het leerlingvolgsysteem Bosos om de ontwikkeling van de kinderen vast te leggen. Daarnaast wordt ook gebruikgemaakt van een eigen observatielijst en aantekeningen. In deze observatielijst worden overige ontwikkelingen vastgelegd die ook terugkomen in het rapport.

Wij hechten veel waarde aan het welbevinden en de betrokkenheid van ieder kind. Daarom investeren wij in de ontwikkeling van de relatie tussen leerkracht en kind, in het versterken van de competentie van het kind en in het bieden van ruimte en autonomie om het eigen pad te volgen in de ontwikkeling. De leerkracht observeert de voortgang van het kind nauwlettend en biedt een passend aanbod, net boven het huidige niveau, zodat kinderen kunnen doorgroeien naar de volgende ontwikkelingsfase.

Kringactiviteiten

De kinderen leren veel in de kring. De kring geeft gelegenheid voor allerlei taalactiviteiten, reken- of begripslessen. Het coöperatief leren vinden wij hierbij belangrijk.

Op maandag starten wij altijd met een (vertel)kring om zo de week samen te openen. Tijdens de start van de kring bieden wij de kinderen de mogelijkheid om in boeken te kijken. Zo benutten we de wachttijd zo efficiënt mogelijk.

Onze dagen zijn gestructureerd. We werken in de kleutergroepen met dagritmekaarten die we dagelijks in de kring behandelen, zodat de dagplanning visueel gemaakt wordt en de kinderen iedere schooldag weten waar ze aan toe zijn. Ook werken wij met de maandplanner van Kleuterplein. Hierop geven wij precies aan welke bijzonderheden (te denken aan uitstapjes, verjaardagen, vieringen etc.) staan ingepland. Op deze manier werken we samen naar activiteiten toe.

Behalve de 'grote kring', de hele groep, werken de kinderen ook wekelijks in 'kleine' kringen. In deze kleine kringen worden activiteiten aangeboden die passen bij het eigen niveau van kinderen. De kleine kringen worden door de

leerkrachten zelf georganiseerd. De andere kinderen spelen en werken dan zelfstandig' in de hoeken of met bekend spel- en ontwikkelingsmateriaal aan tafel of op de speelmatten.

Taal

Naast het aanbieden van een taalrijke leeromgeving bieden wij de kinderen ook taalactiviteiten aan in de kring.

Wij hanteren hierbij de uitgewerkte SLO blokken, aangepast op het huidige thema. De methode Kleuterplein 2 en kleuteruniversiteit gebruiken wij, ter inspiratie en ondersteuning, om lessen en activiteiten uit te halen.

Voor de uitbreiding van de woordenschat maken wij, naast onze dagelijkse activiteiten, gebruik van Logo 3000. In Logo 3000 zijn alle 3000 woorden van de Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters (BAK) uitgewerkt. Deze woorden komen terug in onze lessen en zijn dagelijks zichtbaar op de seizoensgebonden woordplaten. Deze woordplaten hebben een centrale plek binnen beide kleutergroepen en worden dagelijks besproken. We vinden het belangrijk om deze woorden zo veel mogelijk, spelenderwijs, terug te laten komen in ons onderwijsaanbod.

Bij ieder thema zetten wij een letter centraal in de lettermuur. Hier bedenken we leerzame spelletjes bij, zingen we liedjes erover en bedenken we activiteiten eromheen. De kinderen krijgen hierbij ook een actieve rol in het opzoeken en meebrengen van voorwerpen die de beginletter van de centrale letter hebben.

Tijdens de start van ieder thema maken we met de kinderen een woordveld. Dit is voor ons een fijne manier om te ontdekken wat de kinderen nog willen leren over een bepaald onderwerp en om de voorkennis te activeren. We komen er zo samen achter wat we nog willen leren en maken het thema 'eigen'. Wij vinden het belangrijk om te zorgen voor een zo groot mogelijke betrokkenheid van alle kinderen.

We richten tijdens de start van een thema met elkaar een thematafel in, die in de loop van de tijd wordt aangevuld en het doel heeft om de taalontwikkeling van de kinderen verder te ontwikkelen.

In onze kleuterklassen wordt meerdere malen per dag voorgelezen om de taal- en spraakontwikkeling zo goed mogelijk te stimuleren en te ontwikkelen. Tijdens het voorlezen proberen we zoveel mogelijk visueel te maken voor de kinderen om zo ook taalzwakke kinderen zoveel mogelijk te ondersteunen.

Wij vinden het belangrijk dat er thuis ook voldoende aandacht wordt besteed aan het voorlezen, daarom vindt één keer per week de boekenpret plaats. Tijdens de boekenpret zoeken de kinderen een boek naar keuze uit om thuis te bekijken en voor te laten lezen. Zo wordt ook thuis het verhaalbegrip en het leesplezier gestimuleerd.

Naast de boekenpret zijn er ook verteltassen. Deze zijn, door een groep ouders, speciaal ontworpen voor onder andere de kleuters. Iedere verteltas bevat een prentenboek dat volledig is uitgewerkt met een schat aan materialen en spelletjes.

De verteltassen dragen bij aan de taalontwikkeling en bevordering van het leesplezier!

Voorbereidend rekenen

In onze kleutergroepen leggen wij de basis voor het latere rekenonderwijs. Wij vinden het belangrijk om daar dagelijks mee bezig te zijn. We grijpen zoveel mogelijk alledaagse situaties aan om met tellen en getalbegrip te werken. We zetten hierbij spelletjes, liedjes, verhaaltjes, boeken en rijmpjes in.

We maken voor onze lessen, ter inspiratie, gebruik van de methode MSV (Met Sprongen Vooruit). Deze methode biedt naast lesideeën ook een schat aan materialen aan.

We zetten veel in op het automatiseren. Dit doen we zoveel mogelijk spelenderwijs. We gebruiken hiervoor de Wizz spellen.

Bewegend leren

Er wordt veel gespeeld in de onderbouw en dus veel geleerd! Wij vinden het belangrijk dat de kleuters voldoende bewegen. De motorische ontwikkeling is nauw verbonden met andere ontwikkelingsgebieden. We weten dat een kind de wereld niet kan ontdekken zonder te bewegen. We stimuleren dit door diverse bewegingsspelletjes gedurende de dag aan te bieden, de beweegkist in te zetten en veel buiten te spelen en te ontdekken. Daarnaast zetten we veel verschillende materialen (klei, verf, zand, het zand-schrijfbord, papier, scheerschuur, water, seizoensgebonden materiaal etc.) in, omdat deze zeer belangrijk zijn om de motorische ontwikkeling van de kinderen te stimuleren.

De motorische ontwikkeling komt bij ons terug in het dagelijks spel en in het onderwijsaanbod, waarbij we de methode Schrijfdans inzetten (ter inspiratie) voor het voorbereidend schrijven. We besteden hierbij spelenderwijs aandacht aan het hanteren van de juiste pengreep, fijn motorische bewegingen en de grove motorische bewegingen.

We vinden het belangrijk dat een kind voldoende ontwikkeld is, wanneer hij/zij aan het schrijfonderwijs begint.

In onze kleuterklassen zijn er voldoende mogelijkheden om te oefenen met fijn motorische activiteiten als voorbereiding op het schrijfonderwijs.

Het bewegingsonderwijs vindt twee keer in de week plaats in de Muizenberg en wordt verzorgd door een vakleerkracht. Voordat de les begint zijn wij al met diverse motorische handelingen bezig (schoenen uit- en aantrekken, knopen open en dicht maken etc.).

Tijdens de les is de leerkracht aanwezig in de gymzaal of binnen handbereik. We vinden het belangrijk dat de vakleerkracht en leerkracht samen, nauwlettend, de motorische ontwikkeling van ieder kind volgen. Door middel

van voldoende beweging verkennen de kinderen niet alleen de omgeving, maar versterken ze ook hun spieren, coördinatie en evenwicht.

Muzikale vorming

Muziek speelt een essentiële rol in de ontwikkeling van een kind. Muzikale vorming voor kleuters is niet alleen de kennismaking met muziek, maar is ook een uitnodiging aan hen om te spelen, te ontdekken en te groeien in een wereld vol geluiden en ritmes.

In de kleutergroepen zingen we gedurende de dag veel kinderliedjes met de kinderen. Bepaalde liedjes horen bij de dagelijkse structuur en komen dus vaker terug op een dag/in de week.

Muziek helpt bij het ontwikkelen van luistervaardigheden, geheugen en concentratie. Het leren van eenvoudige liedjes stimuleert het geheugen, terwijl het luisteren naar verschillende soorten muziek de auditieve discriminatie verbetert.

Het samen muziek maken draagt bij aan de sociale vaardigheden en de motorische ontwikkeling. We dansen en bewegen iedere schooldag op muziek.

In de kleutergroepen maken de kinderen spelenderwijs kennis met verschillende muziekinstrumenten uit de instrumententas.

Eén keer per week komt juffrouw Anna in de klas om met beide kleutergroepen, onder begeleiding van de gitaar, themagebonden liedjes te zingen.

Zes keer per jaar komt er een vakdocent muziek om de kinderen spelenderwijs verder in contact te brengen met muziek en muziekinstrumenten.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen en respectvol leren met elkaar om te gaan. We hebben duidelijke omgangsregels die visueel zichtbaar zijn in de klas. Deze dragen bij aan het creëren van een positieve en respectvolle sfeer in de klas. De kinderen leren op een constructieve manier

om te gaan met sociaal-stressvolle situaties en ontwikkelen tegelijkertijd belangrijke persoonlijke vaardigheden.

Binnen onze kleutergroepen maken we gebruik van de sociaal emotionele methode 'Bino en zijn sociale talenten'. Deze methode bestaat uit voorleesboeken, twee handpoppen en een cd met bijpassende liedjes. Door samen te lezen, de plaatjes te bekijken, de verhaaltjes met de handpoppen na te spelen en naar de liedjes te luisteren en mee te zingen, spelen we dagelijkse situaties na en krijgen kinderen handvatten voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling.

We investeren in onze kleutergroepen in een goed pedagogisch klimaat door te werken aan de gouden en zilveren weken. We maken hierbij gebruik van rollenspellen, liedjes, prentenboeken etc.

De 5 BASISHOEKEN in de kleutergroepen

Onze missie is om een leeromgeving te creëren waarin jonge kinderen door middel van spel de ontwikkelingsdoelen behalen die we deels ook in de kring behandelen. We streven ernaar hoeken in de klas/kleuterhal zo in te richten dat ze niet alleen uitdagend en aantrekkelijk zijn, maar ook naadloos aansluiten bij het beredeneerde onderwijsaanbod.

We geloven dat het spel in de hoeken een waardevolle aanvulling is op de lessen in de kring. Door hoeken zodanig te ontwerpen dat ze de nieuwsgierigheid van kinderen prikkelen en hen uitnodigen tot spel, zorgen we ervoor dat de doelen op een natuurlijke manier behaald worden.

Dit gebeurt niet alleen door de hoeken visueel aantrekkelijk te maken, maar vooral door ervoor te zorgen dat de inhoud en materialen in de hoeken kinderen actief betrokken houden bij hun eigen leerproces.

Onze focus ligt op het creëren van een dynamische leeromgeving waarin kinderen de ruimte krijgen om spelenderwijs te ontdekken, experimenteren en leren, met voortdurende betrokkenheid van de leerkracht, om het proces te

begeleiden en te ondersteunen. Zo worden de hoeken niet alleen een plek voor vrij spel, maar ook een plek waar kinderen zich kunnen ontwikkelen en waar de leerdoelen actief tot leven komen.

Wij werken o.a. met de navolgende hoeken:

1. Bouwhoek

Elke kleutergroep heeft een vaste bouwhoek met de Haagse set.

- Haagse set is een set bouwblokken in een kast (kubussen stapelen voor efficiënt opruimen).
- Ruimte: Ruim opgezet met een mat voor demping en structuur.
- Materialen: Planken, lappen stof, foamblokken, cijferkaarten, meetlint, gereedschap.
- Rode bakken voor spelverrijking: Wilde dieren, boerderijdieren, auto's, constructiemateriaal.

2. Huishoek

Realistische, multifunctionele materialen ter herkenning en stimulatie.

- Huiskamer: Telefoon, tijdschriften, tafelkleedje.
- Keuken: Servies, pannen, houten lepels, schort, verpakkingen, nepgroente & fruit.
- Kleding: Hoed, tas, sjaals, brillen, schoenen, superheldencape.
- Themaboxen ter verrijking (wisselschema per groep).

3. Themahoek in de kleuterhal

Voor de kleutergroepen is er in de kleuterhal een themahoek waar beide groepen gebruik van maken. Deze hoek sluit aan op het thema dat centraal staat (een extra leeshoek tijdens de voorleesdagen, een verkleedhoek tijdens de carnaval etc.).

4. Leeshoek

Lezen is ontzettend belangrijk. “Lees je rijk” is dan ook het motto van onze school. Iedere kleutergroep beschikt over een leeshoek, waarin kleuters zich terug kunnen trekken om heerlijk ontspannen een boekje te bekijken.

Iedere leeshoek beschikt over

- een groot aanbod geschikte kleuterboeken die aansluiten bij de belevingswereld van de kleuter.
- 2 relaxstoelen
- een ruime boekenkar

5. Water-/Zandtafel

Gerichte instructie en doelgerichte inrichting.

- Materialen: Trechters, lepels, kookgerei, loose parts, bezem en stoffer & blik.
- Opruimen: Tijd inplannen en duidelijke begeleiding bieden.